

filio. Cod. de Testam. ita Bald. in cap. De cau-
sis. fm. col. de Offic. delegat. quod est singulare,
& non alibi, secundum Jas. in dict. leg. 2. de
Vulgar. & pupil.

Octavo infero, quod si avus dedit dotem,
vel donationem propter nuptias, vel quid aliud
de sua natura conferibile filio vel filia, &
talis filius vel filia decedat in vita patris; ne-
pos vel neptis, vel nepotes vel neptes ex eo,
vel ea, tenentur conferre, succedendo ipsi avo
cum patruis vel avunculis, amitis vel materteris,
vel cum aliis nepotibus ex altero filio vel
filia, sicut pater vel mater eorum defunctus
vel defuncta tenebatur conferre: & similiter e
contra alii conferunt eis, sicut patri vel matri
eorum prae defunctis erat conferendum. Cujus
ratio est, quia cum tales nepotes succedant re-
presentative loco & portione parentum de-
functorum, merito conferunt, & est eis confe-
rendum: text. est in leg. Si nepotes. ff. de Col-
lat. honor. text. capitalis & expressus in leg. Illam.
versic. Talem. Cod. de Collat. Cujus verba sunt:
Talem igitur subtilem disputationem amputantes,
praecipimus, tam filios vel filias defuncta per-
sona dotem, & ante nuptias donationem a paren-
tibus suis sibi datam conferre nepotibus mortua
persona; quam eosdem nepotes vel neptes patruis
suis aut avunculis, amitis etiam & materteris
dotem, vel ante nuptias donationem patris sui, vel
matri, quam pro eo vel ea mortua persona de-
dit, similiter conferre. Confirmatur, quia jus col-
lationis tam active quam passive transmittitur
ad heredes, ut infra dicitur fm. quest.

Nono infero, quod si avus dedit dotem, vel
donationem propter nuptias, vel quid aliud
de sui natura conferibile nepoti vel nepti, pa-
tre jam mortuo, indistincte tenetur conferre,
modo succedat cum patruis vel evunculis, ami-
tis vel materteris, modo cum aliis nepotibus
ex alio filio mortuo: quia ei debetur Legiti-
ma, & jam videtur avus dedisse ex causa &
ratione successionis, quam sperabat in bonis avi,
licet debeat succedere representative ex perso-
na patris prae defuncti: ita probat text. in leg.
Quoniam novella. Cod. de Inoffic. testam. & ibi
communiter DD. text. in leg. Ut liberis. Cod.
de Collationib. Quod est verum & procedit, ne-
dum quando est unicus nepos vel neptis ex filio
vel filia mortua, qui, vel quae dotem vel dona-
tionem recipit; verum etiam si plures: quia
semper omnes succedunt representative loco fi-
lii vel filiae prae defunctae, sed postea inter eos-
dem fratres confertur ab ipso recipiente. Et in
effectu ita tenet Glossa ordinaria in leg. Illam.
Cod. de Collationib. in verb. Mortua. quae sic de-
bet intelligi; & ibi tenet Cyn. Alber. Bald. An-

gel. Rom. Paul. Alexand. & Jas. & in effectu
ita tenet Bart. & in hoc debet resolvi sua dis-
tinctio in leg. Si emancipati. cod. tit. 3. col. nu-
mer. 6. Idem Bart. in leg. 1. §. Si sit. ff. de Col-
lat. dotis.

Decimo infero, quod si pater instituat fi-
lium, & nepotem vel nepotes ex eo, quod
inter eos non habet locum collatio; cum ne-
poti vel nepotibus non debeatur Legitima filio
praecedente, sed succedant tamquam extraneis
Similiter etiam inter eosdem nepotes non habet
locum collatio, si uni in vita donavit plusquam
alteri. Unde, si forte pater instituat filium in
sua Legitima, & nepotes ex eo universaliter,
non tenentur inter se conferre. Quod est sin-
gulare, & in expresso ita tenet Bald. in leg.
Si emancipati. Cod. de Collationib. 2. col. in fm.
& ibi Paul. 2. col. num. 3. Alexand. 3. col. ver-
sic. Per praedict. Jas. 8. col. num. 32. & alii Mo-
dern. licet Salyc. valde dubitet, & relinquat
cogitandum.

Undecimo infero, quod si filius vel filia
renuntiavit successioni patris vel matris cum ju-
ramento; licet ex hoc reputetur extraneus, &
sibi non debeatur Legitima, nec possit dicere
testamentum nullum, nec agere querela, per
text. in cap. Quamvis pactum. de Pactis, in 6.
& argumento text. in leg. 1. §. Si filius. ff. de
Suis & legit. hered. text. in leg. Gallus. per
tot. legem. ff. de Liber. & posthum. text. in leg.
Posthumorum. ff. de Injust. rupt. text. in leg. Cum
queritur. Cod. de Inoffic. testam. & tenet Bart.
in leg. 1. §. Qui habebat. ff. de Bonor. possess.
contra tabul. 2. col. num. 6. Bald. in leg. Filio
praeterito. ff. de Injust. rupt. fm. col. Paul. de
Castr. in leg. Qui superstis. ff. de Acquir. ha-
red. 2. col. Cuman. in leg. Si filius qui in potes-
tate. ff. de Liber. & posthum. 9. col. num. 18. &
ibi Jas. 2. col. num. 10. tamen si a patre vel
matre instituantur (quod potest fieri), & filius
vel filia tunc licite & absque perjurio & relaxa-
tione capiat, ut tenet Bald. in leg. Pactum. Cod.
de Collat. 2. col. 3. quest. & ibi DD. Idem Bald.
in leg. fm. Cod. de Pactis. 4. col. & ibi Modern.
Joan. de Imol. & Aretin. in leg. Qui superstis.
ff. de Acquir. hered. Dominic. in dict. cap. Quam-
vis pactum. fm. col. & ibi Georg. Natan. 4. col.
Roman. in leg. Stipulatio hoc modo concepta. ff.
de Verbor. oblig. 8. col. & ibi alii DD. Imo ta-
li casu efficiatur suus, & habeat jura suitatis &
transmissionis quae amiserat per renuntiationem,
ac si nunquam renuntiasset, ut probat text.
singularis & unicus in leg. Qui in aliena. §. In-
terdum. ff. de Acquirend. hered. ubi habetur,
quod licet nepos natus ex filio exheredato non
sit suus avo, quia pater eum praecedat in gra-
du;

du; tamen si instituat ab ipso avo, statim
efficitur suus & necessarius: & ad hoc notat
& commendat ibi Bart. & reputat mirabilem
Bald. & dicit unicum Paul. de Castr. & alii
DD. dicit etiam unicum Socin. in leg. Si filius
qui patri. ff. de Vulgar. & pupil. 10. col. Ta-
men dico & teneo, quod isto casu tenetur fi-
lius vel filia conferre, quia concurrunt neces-
saria & requisita in materia collationis; cum
sint filii, & jam eis debeatur Legitima ex tes-
tamento & institutione patris vel matris: Item
etiam quia per institutionem tollitur illa pri-
vatio successionis, & reducitur filius vel filia
ad pristinum jus quod habebat: Item quia non
debet esse melioris conditionis quam alii filii
vel nepotes: Ergo teneatur conferre. Ex quo
etiam subinfero, quod si caveatur lege vel sta-
tuto, quod stantibus masculis filia non succe-
dat; si instituat a patre vel matre, tenetur con-
ferre: licet contrarium teneat Alexand. in leg.
Si emancipati. 3. col. num. 8. praedicta motiva
non allegando, nec considerando: quem ibi re-
probat Jas. 8. col. num. 33. & melius 9. col.
versic. Circa verò illationem. & in hoc resi-
det ibi Curt. 9. col. num. 32.

Duodecimo infero, quod filii naturales
tantum non conferunt, cum eis non debeat
Legitima; modo succedant soliti inter se,
modo cum aliis legitimis, per dictam regulam.

Decimotertio & notabiliter infero, & quaero,
an inter ascendentes succedentes descendentes ha-
beat locum collatio? Et videtur quod sic: Primò,
quia sicut descendentes succedunt ascendentes,
ita e converso ascendentes succedunt descendentes,
& eis debetur Legitima: text. est in leg.
Pater filium. ff. Inoffic. testam. text. in leg. Nam
& si parentibus. cod. tit. text. in leg. fm. Cod.
Ad Tertilian. text. in leg. fm. Cod. Commun. de suc-
cess. text. in Authent. Defuncto. Cod. Ad Tertilian.
text. in Authent. de Hared. ab intest. venien. cap.
Si igitur defunctus. collat. 9. Secundò, quia sicut
filii vel descendentes praeteriti, vel injuste exha-
redati possunt rumpere testamenta ascendentium,
ita e converso ascendentes possunt rumpere tes-
tamenta filiorum & descendentium: text. est
in dict. leg. Nam & si parentibus. ff. de Inoffic. tes-
tam. text. in leg. Filiam. & in leg. Cum filium.
Cod. cod. tit. Tertid, quia sicut de Legitima
filiorum & descendentium tollitur ipso jure gra-
vamen, ut in leg. Quoniam in prioribus. Cod.
de Inoffic. testam. ita de Legitima ascendentium:
ita Glossa notabilis & ordinaria in leg. Panto-
nius. ff. Si a parent. quis fuer. manumis. Gloss.
in Authent. de Hared. & Falcid. cap. Si verò
expressim. collat. 1. & ibi Bart. & DD. & late
Roder. Suar. in repetition. dict. leg. Quoniam in
Anton. Gomez, ad Leges Taur.

prioribus. fol. 44. 16. ampliatione. Quartò, quia
sicut alimenta debentur filiis & descendentes, ita
e converso alimenta debentur ascendentes: ita
text. est in leg. Si quis a liberis. §. Parens. ff.
de Liber. agnosc. text. in leg. Non quemadmodum.
eod. tit. text. in Authent. Licet. in fm. Cod. de
Natur. liber. Quintò, quia dispositio simplici-
ter loquens, & aliquid disponens circa filios
vel descendentes legitimos, vel naturales tantum,
extenditur ut habeat locum in ipsis ascendenti-
bus: text. est singularis & valde notabilis in Au-
thent. Quibus mod. natur. effic. sui. cap. In qui-
bus, 13. collat. 7. Sextò facit hodiè lex 6. supra
in legib. Taur. quae simpliciter & absolute vult,
quod eodem modo quo descendentes succedunt
ascendentibus, ita & eodem modo ascendentes
succedant descendentes: Sed inter descendentes
habet locum collatio; ergo etiam inter ascen-
dentes. Et in expresso istam sententiam & con-
clusionem tenet solus Angel. de Perus. in leg.
Ut liberis. in fm. Cod. de Collation.

Sed his non obstantibus, ego teneo contra-
riam sententiam, imò quod inter ascendentes
non habeat locum collatio. Unde, si pater &
mater succedant filio, & pariter concurrant; vel
his deficientibus, succedant alii ascendentes qui
sint in aequali gradu, & unus eorum habeat ali-
quam donationem a filio, vel filia, vel des-
cendente; non tenetur conferre ab intestato, nec
ex testamento: Primò, quia solum inter des-
cendentes, quibus debetur Legitima, est inventa
collatio, & non inter alios: ita aperte pro-
bant jura antiqua & nova de ista materia lo-
quentia. Confirmatur, quia collatio est de ge-
nere prohibitorum, ubi numquam tenetur quis
conferre nisi in lege caveatur: text. est in leg.
Illam. Cod. de Collat. ibi: Eo quod nulla consti-
tutio super hujusmodi collatione posita esset. & ibi
notat & commendat Fulgos. 1. col. & Jas. 2. col.
num. 5.

Secundò, & quidem subtiliter, quia de ju-
re antiquo Digestor. & Codic. quo fuit inven-
ta collatio, pater solus succedebat filio, si erat
suus & in potestate, exclusa matre, & omnibus
aliis, non jure hereditario, sed jure patrio:
quia occupabat omnia bona ejus jure peculii,
modo essent bona profectitia, modo adventitia;
quia omnia querebantur patri ratione patriae
potestatis, modo essent bona castrensia, vel
quasi, modo profectitia, vel adventitia: text. est
formalis & expressus in leg. 2. ff. de Castrensi
pecul. & ibi Glossa ordinaria, & communiter
antiqui DD. Si verò filius erat emancipatus, si-
militer pater ei succedebat in omnibus bonis,
exclusa matre & aliis personis, si contracta fi-
ducia cum emanciparet; si verò non emancipa-
ret

ret contracta fiducia, succedebat de jure prætorio; postea verò decisum fuit, quòd semper censeretur emancipatus contracta fiducia: text. est in leg. 2. §. Obicitur. ff. Ad Terrylian. text. in leg. Si ad patrem. ff. de Suis, & legit. hered. text. in leg. 2. Cod. Ad Terrylian. text. in leg. Si ab eo. Cod. de Legitim. heredib. text. in leg. fin. Cod. de Emancip. liber. text. in leg. 4. Cod. de Legitim. tutel. text. in §. Præferuntur. Instit. Ad Terrylian. text. in §. fin. Instit. de Legitim. agnat. success. Si ergo solus pater succedit, nec concurrat cum eo alia persona, sequitur quòd non reperitur cui debeat conferre. Neque obstat, quòd hodiè de jure novo Codic. & Authenticor. ascendentes succedunt descendantibus jure hæreditario, sicut è contra descendentes succedunt ascendentes, & pariter vocantur pater & mater, & post eos alii ascendentes qui sunt in pari gradu: text. est in leg. 3. Cod. de Bonis quæ liber. text. in leg. fin. Cod. Comm. de Success. text. in leg. fin. Cod. Ad Terrylian. text. in Authentic. Defuncto. eod. tit. text. in Authentic. In successian. Cod. de Suis & legit. liber. text. in Authentic. de Heredib. ab intest. venient. cap. Si igitur defunctus. collat. 9. & idem expressè disponit lex 4. tit. 13. 6. part. & clarius & expressius lex 6. supra, his legib. Taur. quæ formaliter & genericè vult, quòd ascendentes sint legitimi hæredes descendantium ex testamento, & ab intestato, servata gradus prærogativa, sicut è contra. Quia respondeo, quòd est verum & procedit respectu ipsius successionis & hæreditatis, ordinis, & gradus: non verò quoad qualitatem succedendi; quia inter eos non habet locum collatio, sicut nec de jure antiquo, licèt inter descendentes benè habeat locum. Confirmatur, quia etiam hodiè stante isto jure novo, & leg. 6. Taur. inter ascendentes non habet locum transmissio, nec repræsentatio, nec aliæ qualitates quæ dantur in descendantibus, ut dixi in dict. leg. 6. Taur. & latius in materia Successionis.

Tertiò pro hac sententia & conclusione facit mea nova & subtilis ratio: quia quando pater vel ascendens donat vel tradit aliquid filio vel descendenti, tam ipse quàm lex præsumit quòd filius vel descendens naturaliter debet supervivere; imò hoc est votum & propositum parentum: & per consequens videtur dare vel solvere animo compensandi cum Legitima quam ei debet in suis bonis, & non est intentio patris liberè & absolutè donare. Et confirmatur, quia quando alia præsumptio potest colligi, non est præsumenda donatio, ut in leg. Cum de debito. ff. de Probationib. cum similib. Unde meritò filius vel descendens tenetur conferre. Sed quando filius vel descendens aliquid

donat vel tradit patri vel ascendenti, non præsumit ipse nec lex quòd filius donator præmoriatur; & ideo non videtur sibi dare vel tradere animo compensandi cum Legitima, quam non præsumit sibi obvenire: Unde meritò non habet locum collatio: argumento text. in leg. Scripto. versic. fin. ff. Unde liberi. Cujus verba sunt: Non sic parentibus liberorum, ut liberis debetur hæreditas; cum parentes ad bona liberorum ratio miserationis admittat, liberos nature simul & parentum commune votum. text. in leg. Cum ratio. ff. de Bonis damnator. text. in leg. Nam & si parentibus. ff. de Inoffic. testam. text. in leg. Liberorum. ff. de Verbor. signific. Et in expressò istam sententiam & conclusionem, licèt certè non sic fundatam nec declaratam, tenet Petr. de Bellapert. in Authentic. Ex testamento. Cod. de Collat. pen. col. in fin. Cin. in leg. Si emancipati. eod. tit. fin. col. & ibi Bald. 3. col. num. 3. Paul. 2. col. num. 2. Alexand. 2. col. num. 5. Jas. 5. col. num. 27. Philipp. Dec. 5. col. num. 8. Curt. 6. col. num. 27. Roman. 2. col. Lancel. 2. col. Bald. in leg. Quoniam novella. Cod. de Inoffic. testam. 1. col. & sentit Bart. in leg. Pater filium. ff. de Collat. dot. fin. col. versic. ultim. num. 8. & ibi dicit, quòd solum inter descendentes habet locum collatio, & non inter alios: Vitalis in suo tract. de Collationib. 2. questione.

Decimoquarto infero, quòd inter consanguineos collaterales non habet locum collatio: ita apertè probatur ex superioribus, & in expressò ita determinat Glossa singularis & ordinaria in leg. 1. Cod. de Legit. hered. in glossa fin. & ibi notat & commendat Bald. Angel. Fulgos. Corn. & Joan. Faber in Breviar. & illam Glossam reputat singularem Alber. in rubric. ff. de Collat. bonor. 2. col. in med. reputat etiam singularem Jas. in leg. Si emancipati. Cod. de Collationib. 5. col. num. 27. & ibi tenet Cin. fin. col. penult. quest. Bald. 3. col. num. 3. Paul. 2. col. num. 2. Roman. 2. col. num. 6. Fulgos. fin. col. Alexand. 2. col. num. 4. Philipp. Dec. 5. col. num. 7. & communiter alii DD. Bart. in dict. leg. Pater filium. fin. col. versic. ultim. num. 8.

Decimoquinto infero, quòd inter extraneos succedentes ex testamento non habet locum collatio, per prædictam regulam, jura, & rationes inconvincibiles: & similiter inter filios & extraneos simul in testamento institutos cessat collatio: Ita in expressò tenet Glossa ordinaria in dict. leg. Si emancipati. Cod. de Collat. in glossa 1. & ibi Bart. fin. col. num. 10. Alber. 1. col. Bald. 3. col. num. 3. Angel. 2. col. Roman. 2. col. num. 5. Fulgos. fin. col. Alexand. 2. col. in med. Paul. 2. col. num. 2. Jas. 5. col. num. 25. Corn.

9. col.

9. col. Curt. 5. col. num. 24. Philipp. Dec. 4. col. num. 7. Glossa in leg. fin. Cod. Commun. auriusque judic. in verb. Omnimodo. juncto text. & ibi communiter DD. Glossa in Authentic. de Trient. & semis. cap. Illud quoque. verb. Omnino. Collat. 3. & ibi Bart. & DD. idem etiam tenet Bart. in leg. Pater filium. ff. de Collat. dot. fin. col. 5. quest.

10 Quoad quartum principale: scilicèt, quæ bona sint conferenda? Dico, proponendo regulam & conclusionem generalem, quòd illa tantùm bona conferuntur, quæ sunt proventa filio vel descendenti è substantia ejus ascendentis de cujus successione tractatur, non verò de alia: Et in expressò istam regulam & conclusionem ponit text. in leg. Quoniam novella. Cod. de Inoffic. testam. in fin. ibi: Si ex substantia ejus profecta sit, de cujus hæreditate agitur. & ibi communiter DD. text. in leg. Ut liberis. versic. Ut in dividendis. Cod. de Collation. Cujus verba sunt: Ut in dividendis rebus ab intestato defuncti parentis, cujus de hæreditate agitur, eadem dos, vel ante nuptias donatio ex substantia ejus profecta conferatur. & ibi communiter DD. (c)

Ex quo primò infertur, quòd bona castrensia, vel quasi, quæ filius acquirit in castris, vel ex aliquo officio aut salario publico, vel ex largitione & beneficio Principis, cum reputetur castrense, vel quasi; non conferuntur: text. est in leg. 1. §. Nec castrense. ff. de Collat. bonor. text. in leg. Filia licet. Cod. de Collat. text. in leg. fin. Cod. de Inoffic. testam. text. in leg. Cum multa. Cod. de Bonis quæ liberis. Ex quo subinfertur, quòd illud, quod pater vel ascendens dedit vel donavit filio eunti ad castra, vel in servitium & Palatium Regis, non conferitur, cum reputetur castrense peculium: & in terminis ita probat text. in leg. Castrense peculium. ff. de Castrens. pecul. & tenet Bart. in leg. 1. §. Nec castrense. ff. de Collat. bonor. 2. col.

Secundò infertur, & magis genericè, quòd bona adventitia, quæ filius ex proprio labore vel industria, vel ex alia qualibet persona acquirat, non conferuntur, quia non processerunt ex substantia ejus de cujus successione tractatur: text. est formalis & expressus in leg. fin. Cod. de Collationib. Cujus verba sunt: Ut enim castrense peculium in commune conferre in hæreditate dividenda ex prisci juris autoritate minimè cogebantur: ita & alia res, quæ minimè parentibus acquiruntur, proprias liberis manere censemus. & ibi communiter DD.

Supereft igitur ut sola bona profectitia conferantur, quæ proveniunt ex propria substantia ejus de cujus successione tractatur, & ex ista ratione dicuntur in hac materia profectitia, si-ve proveniant à patre vel ejus linea, sive à matre vel ejus linea, ut in dict. leg. Quoniam novella. Cod. de Inoffic. testam. & in dict. leg. Ut liberis. de Collationib.

Sed quia non omnia bona profectitia, quæ proveniunt ex persona & substantia ejus de cujus successione tractatur, conferuntur; ideo adhuc oportet insistere & cognoscere, quæ bona profectitia conferantur? Unde dico, quòd sit secunda regula & conclusio: Quòd omnia illa conferuntur, quæ in Legitimam computantur: text. est in leg. Illud. Cod. de Collationib. Quod declaro sic: Nam de jure antiquo filius exhæredatus, vel pro exhæredato habitus, cui minus Legitima in testamento erat relicta, agebat querela inofficiosi: text. est in leg. Cum queritur. Cod. de Inoffic. testam. cum similib. Hodie tamen de jure novo est inventum & decisum, quòd si in testamento patris vel matris aliquid sit relicta filio, non possit rumpere vel annullare testamentum per querelam, vel contra tabulas, vel aliud juris remedium; sed debet agere ad supplementum contra hæredes scriptos, ut sibi suppleatur integra Legitima, ac si in ea esset institutus: text. est in leg. Omnimodo. Cod. de Inoffic. testam. & ibi communiter DD. & tunc tenetur filius in prædicta Legitima computare illa bona, quæ habuit in vita à patre vel matre de cujus successione tractatur, ut sibi non fiat aliud supplementum: modò (dicit prædicta regula), quòd omnia illa, quæ computantur filio in Legitima factò testamento, ut excludatur à querela, vel à jure agendi ad supplementum, teneatur conferre si succedat ab intestato, vel ex testamento, quando simpliciter fuit institutus; nisi in casibus, in quibus in contrarium reperitur decisum. Et iste est verus sensus & declaratio ad dict. regulam.

Pulchrum tamen dubium est, si pater vel mater instituat filium simpliciter in Legitima, an teneatur conferre ea quæ ab eis recepit in vita, quæ aliàs de sui natura sunt conferenda? Et videtur quòd non, quia pater vel mater videtur ei relinquere integram Legitimam, sine eo quòd teneatur aliquid conferre. Sed contrarium est dicendum; imò quòd etiam hoc casu teneatur conferre: ita tenet singulariter & originaliter Jacob. de Aretin. in leg. Si cum dotem. §. Si pater. ff. Solut. matrimon. & ibi Modern. Bald.

(c) Idem tenet Matienz. in leg. 3. tit. 8. lib. 5. glossa 1. num. 4. per leg. 5. tit. 15. part. 6.

Bald. in leg. Quoniam in prioribus. Cod. de Inoffic. testam. 2. col. num. 6. Paul. de Castr. ubi reputat singularem, in leg. Quoniam novella. eod. tit. 1. col. & ibi Salic. fin. col. & quæst. Jas. 2. col. num. 4.

12 Sed quia adhuc per istam regulam non perfectè cognoscimus particulariter & in specie, quæ sint illa bona profectitia quæ conferuntur? ideo condescendo ad aliam particularem & magis specificam regulam & doctrinam. Et dico sic: quòd aliqua est donatio ob causam necessariam, utilem, vel piam; & filius vel descendens recipiens tenetur conferre, quia non videtur facta ex mera liberalitate, sed motus vel compulsus ex illa causa, & per consequens videtur facta animo compensandi: Alia verò est donatio pura, mera, & simplex, sine fomento alicujus causæ; & illa non conferitur, quia procedit ex mera & absoluta liberalitate, & non pendet ab aliqua alia causa, & per consequens non videtur facta animo compensandi: Et in expressò istam regulam & conclusionem probat text. in Authent. Ex testament. Cod. de Collation. Cujus verba sunt: Ex testamento & ab intestato cessat dotis & aliorum datorum collatio, ita demum si parens hoc designavit expressim: Ergo à contrario sensu, si parens nihil dixit, bene fit collatio dotis, & aliorum datorum: & in quantum dicit text., & aliorum datorum; debet intelligi, similitum dote, scilicet ob causam; quia dictio alius, alia, aliud, est repetitiva similitum, ut est Glossa, juncto text. in leg. Si fugitivi. Cod. de Servis fugitivis & libertis, & cat. in glossa final. & ibi communiter DD. Ergo apertè colligitur ex illo textu prædicta mea regula & conclusio, quòd donata ob causam conferuntur, & donationes simplices non. Comprobat etiam text. in leg. 1. ff. de Donationib. Cujus verba sunt: Donationes quam plures sunt. Dat aliquis ea mente ut statim vellet accipientis fieri, nec ullo casu ad se reverti: & propter nullam aliam causam facit, quam ut liberalitatem & munificentiam exerceat. Hac propriè donatio appellatur. text. in leg. Cum multa. versic. fin. Cod. de Donat. ante nuptias. Cujus verba sunt: Sancimus itaque omnes licentiam habere donationes mulieribus dare propter dotis donationem: ut non simplices donationes, intelligantur sed propter nuptias facta. text. melior cæteris in leg. Illud. in fin. Cod. de Collationib. ubi habetur, quòd donatio simplex non conferitur, nisi in duobus casibus, quos ibi ponit text. ergo donatio ob causam regulariter conferitur. Et in expressò istam regulam & conclusionem ponit Bald. in leg. Omnimodo. §. Imputari. Cod. de Inoffic. testam. fin. col. num. 8. Jas.

in leg. Quoniam novella. eod. tit. col. 1. num. 3. Carol. Ruin. in leg. In quartam. ff. Ad leg. Falcid. 12. col. num. 23. & ista est vera & concludens ratio, licet Petr. de Bellapert. in leg. Omnimodo. §. Imputari. fin. col. in fin. Cod. de Inoffic. testam. dicat, quòd ratio est, quia prædictæ donationes ab causam communiter continent magnam quantitatem, & sic partem hæreditariam; donationes verò simplices regulariter continent modicam quantitatem, & non partem hæreditatis.

13 Ex quibus resolutivè primò infero in materia, quòd dos data filia vel descendenti debet conferri, ut suprà latè dictum est. Juxtà quod tamen potest quæri, si res vel fundus fuit datus in dotem æstimatus ea æstimatione quæ facit emptionem, an debeat conferri ipsa res vel fundus, vel æstimatio? Et videtur quòd res vel fundus prout extat tempore mortis, ut in leg. Ea demum. & in leg. Illud. Cod. de Collationib. Sed teneo contrarium; imò quòd solum æstimatio, modò valor fundi creverit, modò non, quia illa tantum videtur data in dotem: argumento text. in leg. Quotiens Cod. de Jure dot. cum materia, text. in leg. Æstimata. & in leg. Æstimatis. ff. Solutio matrim.

Secundò infero, quòd donatio propter nuptias vel ante nuptias, sponsalitia largitas, vel arrha, quam pater vel mater dederit pro filio vel descendente, debet conferri: quia censetur donatio facta ob causam matrimonii, sicut ipsa dos: text. est in leg. Ut liberis. Cod. de Collationib. text. in leg. Illud. eod. tit. text. in leg. Illam. eod. tit. text. in Authent. Ex testament. eod. tit. text. in leg. Quoniam novella. Cod. de Inoffic. testament.

14 Tertio infero, quòd illud quod pater vel mater dederit pro filia vel descendente ingrediente Religionem, debet conferri: quia dicitur vera dos, & filia dicitur nupta Christo, & valet argumentum de matrimonio carnali ad spirituale, ut in cap. 2. de Translatione Episcop. & in cap. In presentia. de Probat. & in Authent. Nisi rogati. Cod. Ad Trebell. cum similib. & in expressò ita tenet Bart. in leg. 1. §. Si parens. ff. Si à paren. qui fuer. manumis. Bald. ubi valdè commendat, in leg. Quoniam novella. Cod. de Inoffic. testam. fin. col. & quæst. Joan. de Imol. in leg. In quartam. ff. Ad leg. Falcid. ibi Paul. & Alex. 12. col. num. 24. Confirmatur, quia sicut pater tenetur filiam dotare, ita etiam tenetur dotem sibi dare Religionem intrando: ita notabiliter tenet Bald. in leg. fin. Cod. de Dotis promissione, & nuda politic. 3. col. num. 5. & ibi alii DD. Item confirmatur, quia sicut bona subjecta restitutioni possunt alienari ex causa dotis, ita possunt alienari pro dote, vel assignatione, quam quis præstat vel promittit pro ingressu Religionis: ita

ita singulariter Bart. in Authent. Res qua. Cod. Commun. de Legat. 2. col. & ibi Bald. & communiter DD.

15 Quarto infero, quòd si pater donat & tradit aliquas vestes & ornamenta sponsæ vel uxori filii secundum qualitatem & conditionem ejus, & secundum consuetudinem patriæ; cum talis donatio valeat, & censeatur ob causam matrimonii, & facta contemplatione filii, tanquam si ipse filius donaret, modò soluto matrimonio debeant redire ad filium, modò debeant remanere penes sponsam vel uxorem per osculum, vel copulam, vel mortis confirmationem, secundum ea quæ notantur in leg. Sed si plures. §. In arrogato. ff. de Vulgar. & pupillar. & in leg. Cum plures. §. final. ff. de Administrat. Tutor. & in leg. penult. §. Servis. ff. Solut. matrim. & in leg. 53. infra his legib. Taur. quòd tales vestes & ornamenta conferuntur ab ipso filio, cum ejus causa & utilitate sit facta donatio. Quod extendo, etiam si prædictæ res sint jam consumptæ, vel deterioratæ: quia conferitur æstimatio, quia videtur filius factus locupletior.

Quintò infero, & quæro, an sumptus & expensas, quas fecit pater tempore nuptiarum pro filio vel filia in convivio vel festivitate nuptiarum, teneatur filius vel filia conferre? Et videtur quòd sic, quia sunt factæ ob causam matrimonii, sicut donationes præcedentes: Sed teneo contrarium, imò quòd non tenetur conferre, quia illi sumptus & impensæ pertinent ad ipsum patrem & ejus honorem: argumento text. juncta Glossa ordinaria, & communi opinione, & in expressò ita Bart. in leg. 1. §. Nec castrense. ff. de Collation. honor. 4. col. num. 9. Bald. in Authent. Ex testamento. Cod. eod. tit. penult. col. num. 12. Vital. Nemaus. in tract. de Collationib. 22. quæst.

16 Sextò infero, & quæro, an expensæ, quas pater vel mater fecit & expendit pro filio in studio, debeant conferri? Et videtur quòd sic: Primò, quia est donatio ob causam, per quam pater vel mater moventur ad donandum; non verò est simplex ex mera liberalitate procedens: ergo debent conferri. Secundò, quia debitum ex causa dotis, & causa studii, æquiparantur, ut tenet & fundat Bart. in leg. 1. ff. Solut. matrim. in finalib. verb. & ibi Bald. Angel. & communiter Modern. præcipuè Jas. fin. col. Ex quo inferitur, quòd sicut valet donatio causa dotis, ita valet causa studii: ergo benè sequitur, quòd sicut una conferitur, conferatur alia.

Sed his non obstantibus, contrarium est tenendum, imò quòd prædictæ impensæ non conferuntur. Primò, quia sunt factæ pro alimentis; & alimenta non conferuntur, quia debentur filio ex necessitate, ut in leg. Si quis à liberis. ff. de Liberis. agnoscend. cum similib. Item etiam quia reperiuntur consumptæ tempore mortis patris, & non dicuntur extare, & per consequens non possunt conferri: argumento text. in leg. Ea demum. Cod. de Collationib. Secundò, quia donatum vel acquisitum causa studii & litterarum censetur quasi castrense, ut in leg. fin. Cod. de Inoffic. testam. & ibi Glossa ordinaria, & communis opinio: Sed castrensia, vel quasi, non conferuntur, ut in leg. 1. §. Ne castrense. ff. de Collation. honor. & in leg. fin. Cod. de Collat. ergo nec ista. Et in expressò istam sententiam & conclusionem probat text. singularis in leg. Quæ pater. ff. Fam. erisc. Cujus verba sunt: Quæ pater filio emancipato studiorum causa peregrè agenti subministravit, si non credendi animo pater misisse fuerit comprobatus, sed pietate debita ductus, in rationem portionis, quæ ex defuncti bonis ad eundem filium pertinet, computari æquitas non patitur. Per quem ita tenet ibi Glossa ordinaria, Odofred. Bart. Alber. Bald. Flo. Fulgos. & communiter DD. Et licet loquatur de emancipato; tamen eadem ratione, vel majori, habet etiam locum in filio in potestate, & in eo qui nec est sui juris, nec emancipatus, ut filius vel descendens ex linea materna, secundum eosdem: & idem disponit lex 5. tit. 15. 6. partit.

Quod tamen limita & intellige, præter quam si pater haberet apud se aliqua bona filii, consentientia in pecunia numerata ex castrensi peculio, vel quasi, vel adventitio; quia tunc de ea videtur mittere & erogare: argumento text. in leg. Nesennius. ff. de Negot. gestis. ubi habetur, quòd si pater vel ascendens præstitit alimenta filio vel descendenti, potest repetere, si habet apud se aliqua bona ejus. Probat etiam text. in leg. fin. ff. de Petit. hered. ubi habetur, quòd si pater fecit sumptus & impensas pro adipiscenda dignitate filii, potest repetere, si habet apud se hæreditatem pertinentem filio. (d) Confirmatur etiam, quia cum pater sit legitimus administrator filii, in dubio videtur & præsumitur facere administratorio nomine, ut in leg. Cum post. §. 1. ff. de Administr. Tutor. & in leg. Post mortem. ff. Quando ex factio Tutorum.

(d) Hanc etiam sententiam tenet Gregor. in leg. 5. tit. 1. partit. 6. verb. Ella dispensasi. Avendañ. in Dictionar. verb. Castrense. in fin. Matienzi. in leg. 3. tit. 8. lib. 5. glossa 2. num. 7.